

FRIA ADVOKATER

HÖGSTA DOMSTOLEN
R 12

Till
Högsta domstolen

INKOM: 2022-11-07
MÅLNR: B 7006-22
AKTBIL: 5

Stockholm den 4 november 2022

ÖVERKLAGANDE

PARTER

Klagande

Häktade Amir Amdouni 19920809-0754, Forskningsringen 92, 174 61
Sundbyberg; f.n. Häktet Sollentuna

Ombud, tillika offentlig försvarare: Advokat Thomas Olsson, Box 12706,
112 94 Stockholm

Motpart

Kammaråklagarna Ewamari Häggkvist och Patrick Sonevang,
Åklagarmyndigheten, Riksenheten mot internationell och organiserad
brottslighet

DOM

Svea hovrätts dom 2022-10-10 i mål nr B 9454-22

SAKEN

Medhjälp till synnerligen grovt narkotikabrott

1. YRKANDEN

- Amir Amdouni yrkar att Högsta domstolen ska, efter meddelat prövningstillstånd, ogilla åtalet för medhjälp till synnerligen grovt narkotikabrott.
- I vart fall yrkar Amir Amdouni på att påföljden ska sättas ned väsentligt

2. Grunder

- Amir Amdouni förnekar gärningen.
- Amir Amdouni förnekar att han utfört de handlingar som läggs honom till last, men gör även gällande att de handlingar som omfattas av gärningsbeskrivningen inte på rättslig grund konstituerar en medhjälp till synnerligen grovt narkotikabrott.
- Amir Amdouni godtar hovrättens bedömning att det är han som brukat EncroChat-telefonen med användarnamnet *literalbeetle* vid de tillfällen som läggs honom till last.

3. Bakgrund

- Amir Amdouni började arbeta som biträdande jurist på Devlet Advokatbyrå. Efter att ha blivit advokat trädde Amir Amdouni in som delägare i Devlet Advokatbyrå. Amir Amdouni uteslöts ur Sveriges advokatsamfundet genom beslut den 30 juni 2021.
- Devlet Advokatbyrås verksamhet var i huvudsak inriktad på humanjuridik, företrädesvis uppdrag som offentliga försvarare i brottmål.

4. Vårbynätverket

- Devlet Advokatbyrå, och Amir Amdouni och Ekrem Gungör, företrädde under en period olika personer som senare skulle komma att knytas till det kriminella så kallade Vårbynätverket.
- I Svea hovrätts dom 2022-02-18 i mål nr B 9407-21 och 3900-21 (den så kallade Vårbydomen) dömdes ett stort antal individer med kopplingar till Vårbynätverket. I det målet fann domstolarna att bröderna Chihab och Chouiab Lamouri var ledande personer i Vårbynätverket.

- De synnerligen grova narkotikabrott som Amir Amdouni påstås ha medverkat till är vissa av de brott som Chihab Lamouri och Chouiab Lamouri dömdes för i Vårbydomen.

5. EncroChat-telefoner

- Under den aktuella brottstiden innehade Ekrem Gungör en så kallad EncroChat-telefon. Med en EncroChat-telefon avses en modifierad mobiltelefon som endast kan kommunicera via den starkt krypterade kommunikationstjänsten EncroChat. Användarnamnet på Ekrem Gungörs EncroChat-telefon var *literalbeetle*.
- Även Chihab Lamouri och Chouiab Lamouri innehade EncroChat-telefoner med användarnamnen *mujaheed* respektive *lobsterwaffle*.
- De handlingar som läggs Amir Amdouni till last som medverkan avser meddelanden som skickats mellan *literalbeetle* och *lobsterwaffle* den 29 april 2020 och mellan *mujaheed* och *lobsterwaffle* samma dag.

6. Meddelandena

- Amir Amdouni var förordnad som offentlig försvarare för Ismael Abidi som misstänktes för narkotikabrott och häktades den 22 april 2020. Vid häktningsförhandlingen, som hölls bakom stängda dörrar, framkom att det förekommit hemliga tvångsmedel i form av kameraövervakning och hemlig telefonavlyssning under förundersökningen. Amir Amdouni deltog även i ett förhör med Ismael Abidi den 21 april 2020 där bland annat filmer från kameraövervakningen förevisades.
- Den 29 april 2020, kl. 14.20, påbörjas följande chatt-konversation mellan *literalbeetle* och *mujaheed*.

2020-04-29 14:20:18	literalbeetle	Salam khoya det prinsen	mujaheed	literalbeetle
2020-04-29 14:21:00	literalbeetle	Johnny har delgivits misstanke i vårbergshärvan	mujaheed	literalbeetle
2020-04-29 14:41:52	literalbeetle	Salam khoya det prinsen	lobsterwaffle	literalbeetle2
2020-04-29 14:41:52	literalbeetle	Salam khoya det prinsen	lobsterwaffle	literalbeetle
2020-04-29 15:04:49	mujaheed	Wa alikum salam	literalbeetle	literalbeetle
2020-04-29 15:06:16	mujaheed	Johny the ripper	literalbeetle	literalbeetle
2020-04-29 15:06:32	mujaheed	Eller johny mikrofonen han ska kallas	literalbeetle	literalbeetle
2020-04-29 15:10:28	literalbeetle	Hahah Johny Slice också	mujaheed	literalbeetle
2020-04-29 15:10:39	mujaheed	Haha	literalbeetle	literalbeetle
2020-04-29 15:11:03	literalbeetle	Men de har haft span sen nov i deras s.k. kontor de har satt upp kameror också	mujaheed	literalbeetle
2020-04-29 15:11:38	literalbeetle	Tänkte på er var försiktiga o kolla alla utrymmen om poliseb lagt ngn kamera eller så	mujaheed	literalbeetle
2020-04-29 15:12:01	literalbeetle	De har satt upp kameror i portar o i föråd	mujaheed	literalbeetle
2020-04-29 15:12:23	mujaheed	Ja men ingen hänger där de stashar knark	literalbeetle	literalbeetle
2020-04-29 15:12:43	mujaheed	De där det va em tidsfråga	literalbeetle	literalbeetle
2020-04-29 15:13:29	mujaheed	Han kmr.få.sitta ett bra tag nu	literalbeetle	literalbeetle
2020-04-29 15:15:26	literalbeetle	Jag vet men be dem alltid maskera sig utifall att	mujaheed	literalbeetle
2020-04-29 15:15:40	literalbeetle	De har film när de sitter i timmar o förpackar knarket	mujaheed	literalbeetle
2020-04-29 15:15:47	mujaheed	Hahaha	literalbeetle	literalbeetle
2020-04-29 15:16:05	mujaheed	Hur förklarar man det	literalbeetle	literalbeetle
2020-04-29 15:16:12	literalbeetle	Sen telefonavlyssning där de skickar folk till kunder	mujaheed	literalbeetle
2020-04-29 15:16:29	mujaheed	Det är min okända tvillingbror	literalbeetle	literalbeetle
2020-04-29 15:16:56	literalbeetle	Om man inte ser en pistol mot huvudet på filmen så gör man bäst i att hålla käften det smartast	mujaheed	literalbeetle
2020-04-29 15:17:11	literalbeetle	Sen får försvaret argumentera för mängden	mujaheed	literalbeetle
2020-04-29 15:18:22	literalbeetle	Men det ser inte bra ut för dem laf det kan man lugn säga. De har verkligen gjort horhusb	mujaheed	literalbeetle
2020-04-29 15:33:03	mujaheed	Ja det e bara göra sin volta o förhoppningsvis lära sig något	literalbeetle	literalbeetle

- Något senare samma dag, det vill säga den 29 april 2020, kl. 23.32 skickar *mujaheed* följande meddelande till *lobsterwaffle*.

Datum/Tid	Från	Meddelande	Till
2020-04-29 23:32:36	mujaheed	Jah snacka med prinsen idag han berättar lite om reda grejerna	lobsterwaffle
2020-04-29 23:32:47	mujaheed	Aino hade lagt kameror o buggar i deras stish	lobsterwaffle
2020-04-29 23:33:07	mujaheed	Och de finns på video när de packar o allt	lobsterwaffle
2020-04-29 23:33:12	mujaheed	Skitäckliga	lobsterwaffle
2020-04-29 23:33:28	mujaheed	Johnny slice är oxi misstänkt i den härvan nu	lobsterwaffle
2020-04-29 23:33:52	lobsterwaffle	Shiet	mujaheed
2020-04-29 23:34:03	lobsterwaffle	De kör hårt horbarnen	mujaheed
2020-04-29 23:34:06	mujaheed	De hade kameror sen november	lobsterwaffle
2020-04-29 23:34:14	mujaheed	Så de är kallblodiga bögar	lobsterwaffle
2020-04-29 23:34:41	mujaheed	Därför såg till förket snacka inte i traphouse och ställen de tigger i	lobsterwaffle
2020-04-29 23:34:57	mujaheed	Om de gjorde så med de så har de säkert gjort minst samma hos oss	lobsterwaffle
2020-04-29 23:35:20	lobsterwaffle	A bror	mujaheed

- Som framgår av gärningsbeskrivningen är det innehållet i chattarna från *literalbeetle* som utgör själva medverkanshandlingen.

7. Huvudgärningen

- Som framgår av bilagan till stämningsansökan består de narkotikabrott som Amir Amdouni anses ha medverkat till av samtliga de narkotikabrott som Chihab Lamouri och Chouiab Lamouri dömdes för att ha begått i tiden efter den 29 april 2020 genom Vårbydomen.
- Som framgår av domen mot Chihab Lamouri befann sig denne i Spanien under hela brottstiden. Vidare kan utläsas att Chihab Lamouri genomförde sina narkotikaaffärer via EncroChat-telefonen *mujaheed*. Narkotikan hanterades sedan av andra personer i en lägenhet i Tumba, som även anges som huvudsaklig brottsplats i åtalet mot Chihab Lamouri.

- Vad gäller Chouiab Lamouri är han i allt väsentligen dömd för att ha hanterat vederlag i samband med narkotikaaffärer, förutom hanteringen av 2,6 kg cannabis.
- Som framgår av utredningsmaterialet har samtliga huvudgärningar påbörjats i tiden efter den 29 april 2020, vanligtvis genom att Chihab Lamouri får ett erbjudande om att förvärva narkotika eller gör en förfrågan om det finns narkotika att köpa genom chatt-meddelanden på *mujaheed* från någon annan användare av EncroChat. Även överenskommelsen om att genomföra narkotikaaffären sker via EncroChat-meddelanden och sedan hanteras narkotikan och vederlag på plats i, framförallt, Tumba.

8. Hovrättens dom

- På s. 15 sista stycket i domskälen konstaterar hovrätten att "*Amir Amdouni i objektivt avseende genom råd utövat psykiskt inflytande, och därmed främjat, bröderna Lamouris brottsliga verksamhet*". Vad brödernas brottsliga verksamhet avser beskrivs i samma stycke som att "*särskilt Chihab Lamouri, men även Chouiab Lamouri, haft centrala roller i en organiserad, systematisk och omfattande narkotikahantering som pågått inte bara under den tid som omfattas av nu aktuell åtalspunkt*".
- Hovrätten utvecklar sitt resonemang på s. 16 andra stycket där det sägs "[r]åden har varit ägnade att minska upptäcktsrisken för de brott som bröderna Lamouri dömts för som gärningsmän" och "[d]eras gärningar har i allt väsentligt bestått i att de lämnat instruktioner till andra att genomföra förvärv, överlåtelser och annan hantering av narkotika".
- I nästa stycke konstaterar hovrätten även att "[e]tt medhjälpsansvar för råd som lämnas till ledarna för en mer omfattande brottslig verksamhet kan inte sträcka sig hur långt som helst i tid och rum", men finner att det faktum att Chihab och Chouiab Lamouris narkotikabrott begåtts i Stockholmsområdet under den närmaste dryga månaden efter att råden lämnats och därför omfattas av främjandet.

9. Synpunkter på hovrättens bedömning utifrån den rättsliga regleringen av medverkansansvaret

9.1 Rättslig reglering

- Ansvar för medverkan till brott i annan form än i gärningsmannaskap regleras i 23 kap. 4 § brottsbalken. Där föreskrivs att ansvar för en viss gärning ska ådömas inte bara den som utfört gärningen utan även annan som främjat denna med råd och dåd. Den som inte är att anse som gärningsman döms, om han förmått annan till utförandet, för anstiftan av brottet och annars för medhjälp till det.
- Ansvaret för medhjälp är således konstruerat så att det ska föreligga en medhjälpshandling som anses ha främjat en huvudgärning. Vanligtvis brukar medhjälpsansvaret delas in i fysisk (*dåd*) och psykisk (*råd*) medhjälp.
- Kravet på främjande anses vara relativt lågt ställda och brukar beskrivas som att medhjälpshandlingen ska ha varit ägnad att inverka på händelseförloppet (NJA 2007 s. 929 och NJA 2012 s. 826). Den nedre gränsen för ett främjande brukar beskrivas som att stärka någon i dennes uppsåt. (NJA 1963 s. 574).
- Det som ska främjas, huvudgärningen, ska, på den objektiva sidan, utgöra en konkret brottslig gärning (se Asp, Kriminalrättens grunder, s. 413). På den subjektiva sidan anses kravet på uppsåt inte omfatta alla delar av den konkreta gärningen. Vad som krävs får prövas i förhållande till brottstypen, men i vart fall ska brottsrekvisiten vara täckta av uppsåt. (NJA 2007 s.929)).
- Varje medverkande bedöms efter det uppsåt eller den oaktsamhet som ligger honom till last.

9.2 Kravet på en konkret brottslig gärning

- Kravet på att det är en konkret brottslig gärning som ska främjas innebär att, objektivt sett, ska samtliga brottsförutsättningar föreligga, det vill säga det ska föreligga konkreta omständigheter, rättsfakta, som uppfyller rekvisiten enligt en viss straffbestämmelse.
- Vidare måste, rimligtvis, kunna ställas ett krav på att den som utför huvudgärningen äger kännedom om medhjälpshandlingen vid, i vart fall, psykisk medhjälp för att kravet på främjande ska vara

uppfyllt.

- I föreliggande fall utgörs de konkreta brottsliga gärningarna av de gärningar som Svea hovrätt dömde Chihab Lamouri och Chouiab Lamouri för i tiden efter den 29 april 2020.

9.3 Invändningar mot hovrättens bedömning

- Förundersökningen mot Ismael Abidi avsåg vad som kan beskrivas som "gatulagning" i Vårberg. Genom att sätta upp dolda kameror i trapphus och källarutrymmen och avlyssna telefoner kunde polisen dokumentera hanteringen av narkotikan i form av bland annat förvaring, uppdelning och försäljning till kunder.
- Varken Chihab Lamouri eller Chouiab Lamouri är dömd för att ägna sig åt någon liknande verksamhet. Det framgår även meddelandet från *mujaheed* till *lobsterwaffle* den 29 april 2020, kl. 23.32, att uppgifterna ska lämnas till "*folket*". Vilka som avses med "*folket*" och huruvida *lobsterwaffle* vidarebefordrat uppgifterna till "*folket*" framgår inte av utredningen.
- Uppenbarligen har uppgifterna varit avsedda för andra personer än Chihab Lamouri och Chouiab Lamouri och dessa andra personer kan möjligen antas begå narkotikabrott genom att hantera narkotika i anslutning till källarförråd och trapphus. Någon sådan typ av brottslighet har emellertid inte prövats av Svea hovrätt i domen mot Chihab Lamouri och Chouiab Lamouri.
- Hovrätten är medveten om problematiken, men konstaterar på sid. 16 andra stycket: "*Att det inte varit bröderna själva – utan deras hantlangare – som rent handgripligt kunnat begagna sig av råden, t.ex. att maskera sig vid narkotikahantering, saknar enligt hovrätten avgörande betydelse i detta sammanhang*".
- Den avgörande invändningen mot hovrättens rättsliga argumentation är att oklarheterna kring vilka konkreta brottsliga gärningar som har främjats leder fram till att Amir Amdouni hålls ansvarig för bröderna Lamouris brottsliga verksamhet. Amir Amdouni hålls inte ansvarig för att ha haft uppsåt till att Chihab och Chouiab Lamouri skulle begå något brott av det slag som de dömts för, utan prövningen avser någon slags verksamhet som sträcker sig

betydligt längre än de konkreta gärningar som bröderna Lamouri dömts för, eftersom det även involverar ett antal okända "*hantlangare*" som även beskrivs som "*folket*".

- Hovrättens kommentar om att "*medhjälpsansvaret för råd som lämnas till ledarna för en mer omfattande brottslig verksamhet kan inte sträcka sig hur långt som helst i tid och rum*" bekräftar att det hovrätten prövar är inte främjandet av konkreta brottsliga handlingar, utan någon form av verksamhet. Det kan även noteras att hovrätten inte heller gör någon mer individualiserad prövning av medhjälpsansvaret i förhållande till de konkreta brottsliga gärningarna, trots att de skiljer sig åt i väsentliga avseenden.
- Som exempel kan nämnas att Amir Amdouni åtalats för att ha främjat Chihab Lamouris förvärv av 3 kg kokain den 2 juni 2020, inte för något brott som någon *hantlangare* begått. Och då förvärvet skedde genom kontakter över EncroChat, under en period då Chihab Lamouri befann sig i Spanien är det svårt att se hur råd som att kontrollera kameror, var försiktiga och maskera sig överhuvudtaget kan ha främjat den konkreta gärning som Chihab Lamouri dömts för.
- De chatt-meddelande som ledde fram till Chihab Lamouris förvärv av 3 kg kokain återfinns i en annan förundersökning (ärendenr K-846334-19 m.fl.; åklagarens ärendenr AM 95341-19 m.fl.) och bifogas som bilaga 1. Den förundersökningen låg till grund för det åtal som Svea hovrätt prövade genom dom 2022-11-02 i mål nr B 1718-22.
- Av chatt-konversationerna framgår i korthet att *mujaheed* meddelar *microcrocodile* att kokain är på väg den 28 maj 2020, att *kokainboss* meddelar *mujaheed* att det finns kokain av märket GL att köpa den 31 maj 2020, att *mujaheed* förvärvar 3 kg kokain för 32 500 euro/kilo senast den 1 juni 2020 och att narkotikan levereras till *mujaheed* från Göteborg. Således kan konstateras att den aktuella narkotikan – kokain av märket GL – inte fanns i Sverige den 29 april 2020, att Chihab Lamouri inte hade några planer på, ännu mindre någon avsikt, att förvärva narkotikan den 29 april 2020 och att förvärvet initierades av ett erbjudande från *kokainboss* den 31 maj 2020, det vill säga drygt en månad efter att

literalbeetle lämna det som hovrätten bedömts som råd till *mujaheed*.

- Hovrätten har inte närmare utvecklat hur uppmaningar som att kontrollera kameror, var försiktiga och maskera sig påverkat händelseutvecklingen vid det aktuella förvärvet eller stärkt Chihab Lamouri att genomföra en narkotikaaffär som inte ens var påtänkt vid tidpunkten för medhjälpshandlingen.
- För de brottsliga gärningar som Chouiab Lamouri dömts är det ännu svårare att förstå hur de aktuella uppgifterna kan ses som råd vid hans hantering av vederlag för narkotika. Det framgår dessutom av meddelandet från *mujaheed* till *lobsterwaffle* den 29 april 2020 att uppgifterna inte var avsedda för Chouiab Lamouri, utanför för *folket*.

10. Frågan om prövningstillstånd

- Som utgångspunkt kan framhållas att medverkansansvaret enligt 23 kap. 4 § brottsbalken anses vara mycket vidsträckt, särskilt med hänsyn till det relativt låga krav som ställs på ett främjande i lagens mening.
- Högsta domstolen har tidigare prövat frågor med anknytning till, framförallt, främjande- och uppsåtsrekvisiten vid medverkansansvar, men den rättsliga fråga som aktualiseras i det här målet är kravet på att främjande ska avse en *konkret brottslig gärning*. Såvitt är känt har den frågan inte prövats av Högsta domstolen tidigare.
- Enligt försvarets uppfattning medför hovrättens dom en oklarhet om hur kravet på en konkret brottslig gärning förhåller sig till uppsåtsrekvisitet. Hovrättens dom kan tolkas på så sätt att uppsåt till en brottslig verksamhet medför ett medverkansansvar till de brottsliga gärningar som begås i den verksamheten, och det oavsett om det går att påvisa att de konkreta brottsliga gärningarna främjats eller inte.
- Enligt försvaret medför det en alltför långtgående utvidgning av straffansvaret för psykisk medhjälp. Med hänsyn till de lågt ställda krav som gäller för ett främjande skulle det innebära ett ansvar för

att stärka någon i dennes uppsåt att ägna sig åt brott i allmänhet. Som exempel kan nämnas att en person säger till en annan person att vara försiktig med telefonen, eftersom den kan vara avlyssnad, medveten om att den andra personer ägnar sig åt någon form av kriminell verksamhet, utan att för den sakens skull ha uppsåt i förhållande till en konkret brottslig gärning.

- Således får det anses föreligga ett behov av att pröva gränsdragningen mellan en konkret brottslig gärning och en brottsligverksamhet vid ett medverkansansvar för den framtida rättstillämpningen.
- I vart fall finns det skäl att pröva påföljdsfrågan med anledning av hovrättens bedömning.
- Hovrätten har dömt ut fyra års fängelse för medhjälp till synnerligt grovt narkotikabrott, trots att det anses röra sig om medverkan i mindre mån. Vad det konkret handlar om är att uppgifter från en förundersökning lämnats ut vid ett tillfälle i strid med de advokatetiska principer som gäller uppgifter som lämnas vid förhör eller häktningsförhandlingar bakom stängda dörrar. Uppgifterna har lämnats till en person som inte berörs av utredningen.
- Det som läggs Amir Amdouni till last är att uppgifterna förenats med relativt allmänt hållna förmaningar om försiktighet och maskering. Detta ska ses i ljuset av att medlemmar i kriminella nätverk, allmänt sett, anses besitta ett högt riskmedvetande. Förmaningarna framstår därför närmast som lite inställsamma och syftande till att upprätta en mer personlig kontakt med Chihab Lamouri.
- Det har inte kunnat påvisas att uppgifterna fått någon inverkan på konkreta brottsliga handlingar, utan uppfattas med som någon slags uppmuntran. Med hänsyn till att brott mot tystnadsplikten, normalt sett, är ett bötesbrott, framstår det, jämförelsevis som uppenbart oskäligt att döma ut fyra års fängelse bara på den grunden att det uppgifterna förenas med några allmänt hållna förmaningar.
- Enligt försvarets uppfattning kan straffvärdet inte anses överstiga

ett års fängelse och mot bakgrund av att Amir Amdouni utesluts ur advokatsamfundet, och därför inte längre kan verka som advokat, vilket i praktiken innebär ett yrkesförbud, och den omfattande publicitetsskada som drabbat honom, borde påföljden kunna bestämmas till en icke frihetsberövande påföljd.

11. Bevisning

- I frågan om prövningstillstånd åberopas EncroChat-meddelandena under p. 6, till styrkande av att uppgifterna i meddelandena inte främjat de konkreta brottsliga gärningar som Chihab Lamouri och Chouiab Lamouri dömts för.
- Bilaga till stämningsansökan och Vårbydomen (tingsrättens domskäl s. 230-274 och hovrättens domskäl s. 92-96), vad avser bedömningarna av Chihab Lamouris och Chouiab Lamouris brottsliga gärningar, bevistema som ovan.

12. Övrigt

- Fullmakt från Amir Amdouni återfinns i hovrättens akt.
- För det fall Högsta domstolen inte meddelar prövningstillstånd yrkas ersättning enligt bifogade kostnadsräkning.

Stockholm dag som ovan,

Thomas Olsson